

06.03.2013

431/00/01/013/2012

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite
Lausuntopyyntö 22.11.2012, VM162:00/2011

LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

HSL:n hallitus päätti antaa 5.3.2013 pitämässään kokouksessa antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) yhteistyö joukkoliikenteessä on vakiintunutta ja yhteistyömuotoja on kehitetty jo pitkään joukkoliikenteen suunnittelussa ja järjestämisessä sekä kaikkia liikennemuotoja koskevassa liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Vuoden 2010 alusta HSL:n (Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä) perustamisella on haluttu turvata yhteistyö strategisen tason liikennesuunnittelussa ja mahdollisimman laadukkaiden joukkoliikenteen palveluiden tuottamiseksi koko Helsingin seudulla.

HSL:n toiminta perustuu lakiin pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta (829/2009). Kyseisen lain mukaan Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan on hoidettava yhteistoiminnassa kuntien aluetta koskeva liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelu, joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelu ja hankinta sekä joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen. HSL:ään voi liittyä myös muita kuntia. HSL:n perustajajäseniä ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava ja Kirkkonummi. Vuoden 2012 alusta Sipoo on liittynyt HSL:n jäseneksi. HSL:n jäsenkunnat ovat perussopimuksella hyväksyneet, että HSL:n jäseniksi voivat liittyä kaikki Helsingin seudun 14 kuntaa. Samat 14 kuntaa on lueteltu lausuntopyynnön kohteena olevan luonnoksen sivulla 41 metropolialueen yhteistyön piiriin luettavina kuntina.

HSL:n toiminta tukee Helsingin seudun metropolialueen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä, parantaa asukkaiden elinoloja ja ympäristön laatua sekä edistää seudun energia- ja ilmastotavoitteita. HSL suunnittelee ja järjestää toimialueensa joukkoliikennekokonaisuuden ja edistää sen toimintaedellytyksiä. HSL hankkii bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliiikennepalvelut. HSL on joukkoliikenteen suunnittelun ja hankinnan asiantuntijaorganisaatio ja joukkoliikennelain mukainen toimivaltainen viranomaisena. Joukkoliikenteessä on paljon erilaisia toimijoita. HSL:n myötä

06.03.2013

431/00/01/013/2012

seudun kunnat ovat pystyneet kehittämään yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2011) on strateginen, seudullista liikennepolitiikkaa linjaava pitkän tähtäimen suunnitelma, jossa määritellään yhteiset liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet, laaditaan tavoitteita toteuttava kehittämissuunnitelma ja arvioidaan suunnitelman vaikutuksia. Keskeisenä päämääränä on ollut saada sitovat päätökset ja aiesopimus toteuttamisesta. Vuonna 2012 on allekirjoitettu yhteinen aiesopimus maankäytöstä, asumisesta ja liikenteestä (Helsingin seudun MAL-aiesopimus). Pääkaupunkiseudun neljän kunnan alueen liikennejärjestelmäsuunnitelmat (PLJ 1994, PLJ 1998, PLJ 2002, PLJ 2007) ja Helsingin seudun 14 kunnan alueen HLJ -suunnitelmat perustuvat laajaan seudulliseen yhteistyöhön, kattaviin liikennetutkimuksiin ja -ennusteisiin sekä vaikutusten arviointiin. Ensin YTV ja vuoden 2010 alusta alkaen HSL on vastannut näistä tehtävistä ja suunnitelmien laadinnasta. HLJ 2011-liikennejärjestelmäpäätöksen tekivät HSL:n hallitus ja KUUMA -hallitus. PLJ- ja HLJ -suunnitelmat ja niistä tehdyt päätökset ovat vaatavuudesta huolimatta onnistuneet hyvin, ja niitä on pidetty hyvänä esimerkkinä seudullisesta yhteistyöstä.

HSL on omassa suunnittelussaan ottanut huomioon uusien järjestelmien riippumattomuuden kuntarajoista tai niiden mahdollisista muutoksista. Esimerkkinä tästä voidaan mainita taksa- ja lippujärjestelmää koskeva suunnitelma. Helsingin seudun tulevan taksa- ja lippujärjestelmän peruseriaatteen on valittu kaarimalli, jossa vyöhykekaarten rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Kuntarajoja tärkeämpänä pidetään yhtenäisen työssäkäyntialueen liikkumismahdollisuuksia joukkoliikenteellä. HSL toteaa, että se pystyy toteuttamaan lakisääteiset tehtävänsä erilaisissa kuntarakenteissa. Kuntayhtymän laajeneminen nykyisellä Helsingin seudun alueella on erittäin tärkeää. HSL kannustaa löytämään sellaisen seudullisen ratkaisun, jossa kaikki Helsingin seudun kunnat saataisiin mukaan yhteiseen joukkoliikenteen suunnitteluun ja järjestämiseen.

Kuntarakennelakiluonnos on toistaiseksi pisimmälle edennyt lainuudistushanke kuntauudistukseen liittyen ja sen merkitys on erityisen suuri yksittäisten kuntien kannalta. HSL:n kannalta erityistä merkitystä on Helsingin metropolialuetta koskevalla lakiluonnoksen 4 d §:n 4. momentilla, jossa säädetään yhdistymisselvityksen edellytyksistä alueella. Tällä säännöksellä on erityisen suuri välillinen merkitys HSL:lle.

Kuntajaon muutoksessa mukana olevan kunnan viranhaltijalla ja työntekijällä on kuntarakennelain 29 §:ssä säädetty irtisanomissuoja. Säännöksen sanamuodon mukaan suoja koskee ainoastaan kuntien, ei kuntayhtymien työntekijöitä. Toisaalta lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu ilman varsinaisia perusteluja, että "Irtisanomissuoja koskisi myös sellaisia tilanteita, joissa kuntayhtymä purkautuisi kuntien yhdistymisen vuoksi

06.03.2013

431/00/01/013/2012

ja henkilöstö siirtyisi kunnan palvelukseen". Lainsäädäntöteknisesti ei ole hyvä ratkaisu, että soveltamisalan laajuus jätetään perustelujen, eikä varsinaisen säännöksen sisällön varaan. Säännös ei kattaisi perustelujenkaan mukaan esimerkiksi sellaisia tilanteita, joissa kuntayhtymän henkilöstö siirtyisi toisen kuntayhtymän palvelukseen. Tasapuolisuuden vuoksi säännöstä tulisi soveltaa myös näissä tilanteissa.

Lisätietoja antaa hallintojohtaja Tuija Sundberg, p. 4766 4046

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Handwritten signature of Suvi Rihtniemi in blue ink.

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Handwritten signature of Tuija Sundberg in blue ink.

Tuija Sundberg
hallintojohtaja

TIEDOKSI

HSL:n kirjaamo

